

20 ส.ย. 2538.

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะสุขภาพ ปัจจัยพื้นฐาน
กับความพร้อมในการดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อโรคเอดส์

**THE RELATIONSHIP BETWEEN HEALTH PERCEPTIONS, BASIC CONDITIONING FACTORS
AND SELF - CARE DEFICIT IN CLIENTS WITH HIV SERO - POSITIVE**

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2538

ISBN 974-588-092-2

สงวนลิขสิทธิ์

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะสุขภาพ ปัจจัยพื้นฐาน
กับความพร้อมในการดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อโรคเอดส์

ผู้วิจัย ทิตย์ทยา หอมทรัพย์

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

รองกานัญจน์	สังกาศ	ค.บ.,วท.ม.,Ph.D.
กอบกุล	พันธ์เจริญวรกุล	วท.บ.,M.S.,Ph.D.
สุวิมล	กิมปี	วท.บ.,ค.ม.

วันที่สำเร็จการศึกษา 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538

บทคัดย่อ

โรคเอดส์เป็นปัญหาร้ายแรงและยิ่งใหญ่ของการสาธารณสุขทั่วโลก จำนวนผู้ติดเชื้อ
ยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ต้องเผชิญกับภาวะแทรกซ้อนหลายด้าน ซึ่งส่งผล
กระทบทั้งด้านจิตสังคม และปัญหาการเจ็บป่วยทางกายที่ไม่มีโอกาสรักษาให้หายขาดได้
เมื่อการติดเชื้อโรคเอดส์ลุกลามจนแสดงภาวะแทรกซ้อนของโรคและมะเร็ง ทำให้ผู้ติดเชื้อ
โรคเอดส์มีแนวโน้มที่จะสูญเสียความสามารถในการดูแลตนเอง ผู้ติดเชื้อโรคเอดส์จำเป็นต้อง
ต้องมีการดูแลตนเองที่ถูกต้อง เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนของโรค และหลีกเลี่ยงการแพร่เชื้อ
ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการดูแลตนเอง
เพื่อนำมาเป็นแนวทางสำหรับพยาบาลและเจ้าหน้าที่ในทีมสุขภาพ ในการส่งเสริมการดูแล
ตนเองของผู้ติดเชื้อโรคเอดส์อย่างมีประสิทธิภาพ วัตถุประสงค์หลักในการศึกษา คือศึกษาความ
สัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะสุขภาพ ปัจจัยพื้นฐานกับความพร้อมในการดูแลตนเองของผู้ติด
เชื้อโรคเอดส์ โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเร็ม กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็น
ผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ ซึ่งมาติดตามการรักษาที่ คลินิกโรคติดเชื้อและภูมิคุ้มกัน แผนกผู้ป่วย
นอก โรงพยาบาลศิริราช คลินิกผู้ติดเชื้อเสฟติดและเอดส์ คลินิกโรคติดเชื้อ โรงพยาบาล
ราชวิถี คลินิก 205 แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลเลิดสิน คลินิกเพื่อสุขภาพหญิง คลินิก
นिरนาม โรงพยาบาลบางรัก คลินิกปรึกษาปัญหาสุขภาพ แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาล
บาราศนาตวร จ.นนทบุรี คลินิกเพื่อสุขภาพ กลุ่มงานจิตเวชและยาเสพติด แผนกผู้ป่วย
นอก โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จ.นนทบุรี จำนวน 140 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบ

สัมภาษณ์ข้อมูลส่วนตัว และความพร้อมในการดูแลตนเอง และแบบสอบถามการรับรู้ภาวะสุขภาพ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ และเลือกตัวทำนาย โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การรับรู้ภาวะสุขภาพ มีความสัมพันธ์ทางลบกับความพร้อมในการดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = -.8716$)

2. การแสดงอาการของโรค มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = .4523$)

3. ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางลบกับความพร้อมในการดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = -.2407$)

4. เพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้ของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการดูแลตนเอง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า การรับรู้ภาวะสุขภาพ ระดับการศึกษาเป็นกลุ่มตัวทำนายที่ดีที่สุด สามารถร่วมทำนายความพร้อมในการดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยสามารถอธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 77.08 และมีสมการทำนายในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y}(\text{SCD}) = 58.5157 - .4471 (\text{PER}) - .9968 (\text{ED})$$

จากผลการศึกษาครั้งนี้แสดงว่าผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ที่มีการรับรู้ภาวะสุขภาพดี ระดับการศึกษาสูงมีความพร้อมในการดูแลตนเองน้อย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้คือ การปฏิบัติการพยาบาลควรส่งเสริมให้ผู้ติดเชื้อโรคเอดส์มีการดูแลตนเองที่ถูกต้องพยาบาลควรตระหนักถึงความสำคัญของการให้ความรู้แก่ผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ให้ระวังรักษาสุขภาพเพื่อป้องกันการลุกลามของโรค และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี

Thesis Title   The Relationship between Health Perceptions, Basic
Conditioning Factors and Self-Care Deficit in Clients
with HIV Sero-Positive

Name   Tittaya Homsapaya

Degree   Master of Nursing Science (Adult Nursing)

Thesis Supervisory Committee

Krongkarn Sangkard , B.Ed.,M.S.,Ph.D.

Kobkul Phanchaoenworakul , B.Sc.,M.S.,Ph.D.

Suvimol Kimpee , B.Sc.,M.Ed. (Research Education)

Date of Graduation   8 February B.E. 2538 (1995)

ABSTRACT

Acquired Immune Deficiency Syndrome (AIDS) is one of most serious and crucial health problems in the world. The number of infected people continue to increase. People infected with HIV have experienced the suffering from various complication that affect both psycho-social and physical health status. Currently, there is still no prospect of cure. As the time of HIV infection progresses with clinical complications of infections and cancers, these patients tend to have high tendency of losing their self-care abilities. The clients with HIV sero-positive need to perform proper self-care behavior in order to prevent complications and avoid transmission of HIV to others. Therefore, the researcher was interested in investigating factors which may affect self-care deficit behaviors of HIV infected group. The information gained from the study will enable nurses and the health care team to assist this group in promoting self-care behavior effectively.

The main purpose of this study was to study the relationship between health perceptions, basic conditioning factors and self-care deficit in clients with HIV sero-positive by using Orem's Self-Care theory as the theoretical framework,

The sample composed of 140 HIV sero-positive clients who were follow up at Infection and Immune Clinic in the out patient department at Siriraj Hospital, Drug abusers and Infection Clinic at Rajvithi Hospital, 205 Clinic in the out patient department at Lerdsin Hospital, STD Clinic and Niranan Clinic at Bangruk Hospital, Couselling on Health problem Clinic in the out patient department at Bomratnaradoon Hospital, Health Clinic and Psycho-Drug abusers in the out patient department at Pranungklao Hospital. Data were collected by using three sets of questionnaires, i.e., Demographic data, Self-Care Deficit and Health Perception questionnaires. Statistical techniques were implemented in the process of data analysis by using SPSS^X program for percentage, arithmetic means, standard deviation, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and the Stepwise Multiple Regression.

The results were as follows :

1. There was a negatively significant correlation between health perceptions and self-care deficit in clients with HIV sero-positive at the .001 level. ($r = -.8716$)
2. There was a positively significant correlation between symptoms and self-care deficit in clients with HIV sero-positive at the .001 level. ($r = .4523$)
3. There was a negatively significant correlation between educational levels and self-care deficit in clients with HIV sero-positive at the .01 level. ($r = -.2407$)
4. There was no statistically significant correlation between sexes, age, marital status, family income and self-care deficit in clients with HIV sero-positive.
5. The results of stepwise multiple regression analysis showed that 77.08 percent of the variance of health perceptions related to self-care deficit was accounted for by two significant predictors, i.e., health perceptions and educational levels. The regression equation in raw scores was as following.

$$\hat{Y}(\text{SCD}) = 58.5157 - .4471 (\text{PER}) - .9968 (\text{ED})$$

From this study indicated that HIV sero-positive clients who had good health perceptions, high educational level tend to have good self-care behaviors. The recommendations for nursing practice focuses on promoting the clients to have good self-care behavior. Nurses should concern about educating the clients to be aware of their health status in order to prevent the advance of HIV diseases as well as to improve their quality of life.